

Zdravíme paní
D. CHOTOVÍNSKOU,
Florida

50 centů

TELEFONY:
(312) 749-1891
(312) 749-1898

6426 WEST
CERMAK ROAD
BERWYN, IL.
60402

(USPS 002670)

DENNÍ HLASATEL

THE OLDEST CZECHOSLOVAK DAILY NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

Czechoslovak Daily Herald

VOL. XCVI

SECOND CLASS
POSTAGE PAID AT
BERWYN, ILLINOIS

Established 1891

ČTVRTEK 24. SRPNA 1989 - Čís. 64

THURSDAY, AUGUST 24, 1989

4.000 lidí protestovalo v Praze proti Sovětům

Do set jdoucí počet mimořádné pořádkové policie spolu s příslušníky regulérních policejních jednotek použil obušků k rozehnání více než 4000 protestujících, kteří se shromáždili na Václavském náměstí v Praze u příležitosti 21. výročí Sověty vedené invaze Československa. Protestující pochodovali středem staré Prahy a v provolávaních žádali provedení demokratických reforem a odchod sovětských vojsk. Policie vzala do vazby desítky demonstrantů. Davové shromáždění trvalo asi dvě hodiny, než se policii podařilo demonstranty rozehnat. Do Prahy se dostavila skupina mladých Maďarů, kteří jásajícímu davu oznámili, že nesouhlasí s účastí Maďarska na invazi v roce 1968 a potom rozvinuli standartu s nápisem 'Bolševici přišli s tanky, my přicházíme s květinami!' Vedoucího maďarské skupiny aktivistu Gyorgy Kereniyho zatkl policisté v civilu. Policie zkonfiskovala filmy řadě západních novinářů a napadla rakouský televizní tým. Sebrala filmy i několika turistům, kteří fotografovali braní protestujících do vazby. Úřední československá tisková kancelář ohlásila, že jen 1500 lidí se zúčastnilo 'provokace oorganizované 'nepřátelskými centry z ciziny'.

V PONDĚLÍ
Vojáci blokovali Václavské náměstí v Praze, když demonstranti neuposlechli zákazu protestu v den 21. výročí Sověty vedené invaze

Padesátileté výročí znásilnění Polska fašisty a komunisty

Libor Brom

24. srpna 1939 uzavřeli národní socialisté z Německa a komunisté z Ruska pakt, podle jehož tajného protokolu si rozdělili mezi sebou, 'pro případ územní a politické změny v oblasti' - čtyři nezávislé evropské státy - Polsko, Litvu, Lotyšsko a Estonsko. Následujícího 3. září pak hitlerovci pozvali leninisty aby se připojili ke skutečné invazi Polska a dělali si nárok na připojení jeho východní části k Sovětskému svazu. Leninisté ochotně souhlasili a polskou republiku 17. září napadli. Při tom rozpoutali propagandu, že napadají Poláky, s nimiž také měli pakt o neútočení, aby ochránili své 'běloruské a ukrajinské bratry'. Druhá světová válka byla takto zahájena.

V prvních dvou měsících války fašisté a komunisté čile spolupracovali.
Pokračování na str. 4

Jednat či nejednat

P. - RFE

Izraelská koaliční vláda (na čas) překonala krizi na téma jednat či nejednat s palestinskými Araby a z druhé strany, z Arafatova politického okolí je slyšet stále častěji, že už k jakýmsi (nepřímým) jednáním dochází: tu a tam. Z izraelské strany zatím oficiálně nic potvrzeno nebylo, jen náměstek ministra financí před časem řekl, že takové kontakty existují.

Jaké kontakty to jsou, mohou být? Předseda OOP Jasir Arafat poskytl dva interview západnímu tisku. V rozhovoru s americkým Hearstovým tiskovým koncernem řekl, že izraelský ministerský předseda Šamir nabídl obyvatelům okupovaných území jakousi

Pokrač. na str. 5

Spící obr - sovětská dělnická třída se probouzí

RFE

Poslední týdny proběhly zcela ve znamení dramastických událostí v Sovětském svazu. Svět se odtud dozvídal o problémech, které komunistická propaganda dlouho označovala za jednu provždy vyřešené nebo za naprosto neslučitelné s rozvinutým socialismem. A o čem se tam nejvíce hovořilo? O hornických stávkách, o lidské bídě a nesnesitelných pracovních podmínkách, o lidech bez přístřeší a bez státní podpory. Tak například navrhl Michail Gorbačov, aby sovětská komunistická strana věnovala třicet procent ze svého rozpočtu na pomoc chudým občanům. A kolik chudých lidí v Sovětském svazu žije? To prozradil v červnu ministerských předseda Nikolaj Ryžkov,

Pokračování na str. 3

Mini interview s Borisem Jelcinem

RFE

Pán Jelcin, hrozí vašej krajine hladomor? Dnes ráno sme boli v potravinárskom oddelení obchodného domu GUM. Všade prázdno, len maslo bolo. Pred ním dlhý rad čakajúcich.

Sám vám možem vyrátat', čo tam je, i keď som tam nebol. Dnes žije 48 miliónov ľudí z 280-miliónového národa na hranici biedy. Ale nepripustíme, aby

náš národ hladoval. Nie sme predsa v Etiópii, máme mocný štát a naši ľudia sú veľmi schopní.

Prečo je dnes zásobovacia situácia priek glasnosti a prestavbe horšia ako pred 4-mi rokmi?

Touto otázkou ma vlastne nútiťe, aby som hneď začal polemiku s pánom Gorbačovom. Máme rozdielne názory pokiaľ ide o

Pokračování na str. 2

ZPRÁVY ZE SVĚTA

PRAHA - Československo

V 21. výroční den okupace Československa sovětskou armádou a armádami členských států východního bloku došlo v Praze opět k demonstracím za účasti tisíců protestujících, proti nimž zasáhla opět policie a mimořádné pořádkové oddíly. Protestující žádali svobodu a reformy.

VARŠAVA - Polsko

Nově navržený ministerský předseda Tadeusz Mazowiecki v projevu po bohoslužbách v Gdaňsku přiznal, že před ním stojí úkol je zastrašující a že Polsko především potřebuje chleba a nikoliv ministerského předsedu. Mazowiecki, Lech Walesa a celonárodní vedení odborové organizace Solidarity zasedalo v neděli, aby společně připravili sestavu koaliční vlády, jejíž složení musí navržený ministerský předseda předložit parlamentu v několika příštích dnech. Ačkoliv odborová opozice je připravena ponechat

Mini...

taktiku prestavby, ale o cíli sme si zajedno. Musíme zreformovat životnú úroveň, hospodárstvo, cenovú a spoločenskú základňu. Ale v prvom rade musíme zmeniť politický systém. Túto taktiku som navrhoval už pred 4-mi rokmi. Boli by sme sa mohli sústrediť na životne najdôležitejšie otázky: na spotrebný tovar, výkony služieb, bytový problém.

Ako dlho vydrží l'ud verit' na perestrojku?

Viera l'udí v perestrojku vydrží ešte rok, pol druha. Musíme ich priviesť k tomu, aby boli ešte trpezliví. Stratili sme veľa času. Skutočná moc musí vychádzať z l'udu, z najvyššieho soviету a z novovytvoreného Zjazdu l'udových poslancov. Keby sme s tým boli začali pred 4-mi rokmi, l'ud by to už bol pocítil a veril by v prestavbu.

Ze západoněmeckého týdeníku Quick

ministerstvo obrany a ministersstvo vnitra v komunistických rukou, komunistické straně se to zdá být málo. Tajemník Ústředního výboru strany Marek Krol naznačil, že strana nebude spokojena se dvěma ministerskými křesly a že bude žádat jiná vládní místa odpovídající politické a státní moci strany. Podle posledních náznaků chce komunistická strana dostat místo náměstka ministerského předsedy a ponechat si také v rukách ministerstvo informací, které ze sdělovacích prostředků do současné doby činilo jen propagační nástroj komunistické strany. O složení nového kabinetu budou ještě vedeny boje.

BEJRÚT - Libanon

Proiránská skupina šíitských muslimů pohrozila v prohlášení zasláném novinám a západní tiskové agentuře v Bejrútu, že uvažuje o usmrcení dvou amerických rukojmích, kdyby francouzské námořnictvo zasáhlo v Libanonu. Skupina zvaná Organizace pro revoluční spravedlnost připojila k prohlášení obrázek amerického rukojmího Edwarda A. Tracyho. Má ve svých rukách také dalšího Američana Josepha Cicippia. Francouzský prezident Francois Mitterrand ohlásil minulou neděli, že Francie nemá v úmyslu zasáhnout v Libanonu, ale že lodě byly vyslány do oblasti na podporu a ochranu životů tisíců a tisíců Francouzů žijících v Libanonu, jejichž životy jsou ve smrtelném nebezpečí, nedojde-li k příměří mezi bojujícími stranami muslimů a křesťanů.

OVIEDO - Španělsko

Papež Jan Pavel II. na své misijní cestě po Španělsku napadl, podle něho, pokusy o zničení křesťanské komunity v Bejrútu a vyzval k okamžitému příměří. Nabídl se také osobně zajet do Libanonu na mírovou misi, ale jeho nejbližší spolupracovníci se obávají o jeho bezpečnost. V kázání při bohoslužbách, jichž se zúčastnilo 400.000 věřících, papež rovněž uvedl, že komunismus neuspěl, ale že kapitalismus má podobné problémy.

Úmrtí oznámení

Všem známým, celé krajauské veřejnosti a národu doma oznamujeme smutnou zprávu, že zemřela

sl. VLASTA ADELE VRÁZOVÁ,

bývalá předsedkyně - nyní tajemnice Československé národní rady americké. Po druhé světové válce vedoucí The American Relief for Czechoslovakia. Redaktorka Bulletinu a Věstníku ČSNRA. Známa novinářka a neohrožená zastánkyně svobody pro rodnou vlast svých předků za mořem.

Její ušlechtilé srdce dotlouklo v časných hodinách ranních 22. srpna 1989.

Rozloučíme se s ní v pátek 25. srpna 1989 v obřadní síni Mařikova pohřebního ústavu v Berwynu (6507 W. Cermakova tř.) při návštěvních hodinách od 3 hod. odpoledne do 9 hod. večer. Všechny smuteční, pohřební obřady budou v sobotu 26. srpna 1989 v 10 hodin dopoledne v téže obřadní síni.

Soukromé uložení jejich tělesných pozůstatků do rodinného hrobu na Českém národním hřbitově v Chicagu bude v pondělí dopoledne 28. srpna 1989.

O zachování společné vděčné vzpomínky na její neúnavnou práci pro blaho a šťastnou budoucnost národa amerického a československého, jimž její láska stejným dílem vždy patřila, prosí

ELEANOR LONEK s přáteli

Na místo květin laskavě pamatujte zasláním daru na Československou národní radu americkou, 2137 So. Lombard Ave., Cicero, IL 60650

MOSKVA - Sovětský svaz

List moskevské komunistické strany Moskevská pravda přinesl článek obsahující varování, že prezident Michail Gorbačov by mohl být zbaven všech svých postavení v převratu jako byl odstaven před 25 lety Nikita Chruščov. V článku se uvádí již existující podmínky pro jeho odstranění: rozpádávající se ekonomie, uměňující se schopnost strany vládnout a vzrůst neoficiálních lidových front a stávkujících výborů v zemi.

ST. MARGARETHEN - Rakousko

U příležitosti symbolického pikniku konaného na rakousko-maďarské hranici přešlo ilegálně do Rakouska více než 200 Východních Němců, většinou mladých lidí a to jen s tím, co měli na sobě. Maďarská pohraniční stráž byla k přechodům nevládnoucí. Za poslední dva týdny uprchlo z Maďarska do Rakouska více než 1000 Východních Němců. Piknik byl uspořádán společně rakouskou Všeevropskou unií pro Evropu bez hranic a maďarskými opozičními skupinami pod patronací člena Evropského parlamentu Otty von Habsburka a maďarského reformního komunisty Imreho Pozsgaye.

BUDAPEŠT' - Maďarsko

Ministerský předseda Miklos Nemeth odsoudil v neděli účast Maďarska na invazi Československa provedenou členskými státy Varšavské smlouvy pod vedením Sovětského svazu v roce 1968.

Tento vojenský zásah překazil další rozvoj Pražského jara a komunisty vedených reformem. Nemeth dále sdělil na veřejném shromáždění, že Maďarsko navrholo, aby vojenská aliance zemí sovětského bloku zavedla opatření, která by učinila podobnou intervenci nemožnou. Vládnoucí maďarská komunistická strana již minulý týden odsoudila tuto invazi a vyvolala tím rozčlenou odpověď Prahy.

Maďarská komunistická strana vzala na sebe vinu za současnou národní krizi a rozhodla se přeměnit se v humanitní socialistickou stranu, která by spojila různorodou tržní ekonomii se státem, který by zabezpečil každého občana. Ve zveřejněném programu strany se praví mimo jiné, že strana se odtrhuje od všech forem stalinismu, ale zároveň se cítí být odpovědnou za krizi a považuje za svoji povinnost podílet se na překonání této krize. Někteří komunisté konzervativních názorů jsou přesvědčeni, že strana zrazuje komunistické zásady. Janos Berecz, odstraněný tento rok z politbyra řekl, že komunistická strana by se mohla rozdvíjet na říjnovém sjezdu. Ve stranickém programu se dále upozorňuje na to, že obnova systému více stran dá Maďarům možnost vyzvat stranu, aby složila své účty.

ZENEVA - Švýcarsko

Sovětský svaz informoval Červený kříž, že schválil dva proto-

Czechoslovak Daily Herald
Established 1891 *The Denní Hlasatel*
6426 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill. 60402
Tel.: (312) 749-1891 and 749-1898
Second class postage paid at Berwyn, Ill.

Published Tuesdays, Thursdays and Sundays, except holidays

SUBSCRIPTION PRICES (Ceny předplatného):

DAILY and SUNDAYS (Denní a nedělní)	SUNDAYS ONLY (nedělní pouze)	KANADA: in U.S. dollars	
		DAILY and SUNDAYS (Denní a nedělní)	SUNDAY ONLY (nedělní pouze)
3 months 22.00 dol.	12.00 dol.	3 months 28.00 dol.	14.00
6 months 40.00 dol.	22.00 dol.	6 months 50.00 dol.	25.00
12 months 78.00 dol.	40.00 dol.	12 months 95.00 dol.	45.00

Denní a Nedělní Hlasatel je otevřenou tribunou pro všechny čtenáře, bez rozdílu politické či spolkové příslušnosti a náboženského vyznání. Upozorňujeme, že redakce se nemusí vždycky s uveřejněnými články ztotožňovat. Redakce si vyhrazuje právo zkracovat zasláné články. Zasláné rukopisy se nevracejí. Za změnu adresy účtujeme 1.00 dolar.

OVERSEAS: in U.S. dollars	
3 months 32.00	18.00
6 months 60.00	30.00
12 months 115.00	58.00

koly ženevské konference z roku 1977. Protokoly zesilují ochranu civilního obyvatelstva v mezinárodních konfliktech a občanských válkách.

HONG KONG

Vojáci oddaní čínskému prezidentovi Yangovi Shangkunovi vzali do vazby ministra obrany Qin Jiweia a několik dalších velitelů, po sporné debatě o hlavním vojenském úřadě, uvolněném po odstranění generálního tajemníka čínské komunistické strany. Uvádí se, že prezident, který byl ústřední osobou v zásahu proti studenty vedenému hnutí za demokracii, zřejmě proto, aby zesílil svoji kontrolu nad čínskou armádou. Do vazby byli vzati velitelé vojenských distriktů Beijing, Guangzhou a Nanjingu, kteří podporovali Qin Jiweia. Zpráva přišla z pramenů separátně kontaktovaných Associated Press. V sobotu se však objevily zprávy, že ministr obrany Qin se objevil na národní televizi.

Vládní mluvčí Yuan Mu potvrdil zprávy, že byl zatčen studentský vůdce Wang Dan. Dále řekl,

že Zhao, který nebyl viděn na veřejnosti od května, žije normálním životem.

Zprávy AMERICKÉ

KALIFORNIE, Spojené státy

Na letecké základně Edwards perfektně přistál raketoplán Columbia po splnění své tajné mise. Raketoplán vynesl do oběhu kolem Země zřejmě nový výzvědný satelit a pětičlenná posádka měla provádět pokusy týkající se strategické obranné iniciativy - Star Wars. Všeobecně se usuzuje, že nový výzvědný satelit má pořizovat podrobné fotografické záběry vojenských zařízení v široké části světa, včetně Sovětského svazu.

WASHINGTON - Spojené státy

Čínská komunistická vláda odvolala svoji účast v tak zvaném Fulbrightově programu, dovolujícím vzájemnou výměnu profesorů a učenců a zakázala tuto výměnu, když sdělila americkému velvyslanci v Beijingu, že žádný americký Fulbright profesor nedostane dovolení učit v Číně a že žádnému čínskému vystudova-

24. srpna 1989

Denni Hlasatel 3

Lech Walesa (vpravo) a budoucí ministerský předseda Tadeusz Mazowiecki před zástupcem stoupenců v Gdaňsku.

Spící obr...

podle něhož 40 miliónů sovětských občanů žije pod hranicí chudoby. Lidí bez přístřeší se ujal 34letý sovětský poslanec Jevgenij Tretjakov. Ve svém návrhu sjezdu lidových zástupců požadoval, aby byl jmenován zplnomocněncem pro problémy sovětských občanů bez přístřeší. Tretjakovým cílem je vytvoření výboru pro sociální rehabilitaci takto postižených spoluobčanů, kteří zatím žijí bez jakékoliv státní podpory. A kolik jich je? Oficiálně v Sovětském svazu lidé bez přístřeší neexistují. Ale podle neoficiálních údajů asi 3 milióny sovětských občanů nemají stálé bydliště a proto mohou být stíháni podle platného zákona za tuláctví. Poslanec Tretjakov žádá zrušení tohoto zákona, protože jedině pak tyto lidé ztratí strach ze soudního stíhání a budou jim moci přispěchat na pomoc různé společenské organizace a občanské iniciativy.

O sovětských havířích se svět dozvěděl pouze z oficiálních zpráv o jejich rekordních těžbách - na tomto úseku bezpochyby vytvořili celou řadu světových rekordů. V červnu se však světu představili sověští horníci úplně jinak. Hned několika vlnami dobře organizovaných stávek svět upozornili na neuvěřitelně těžké podmínky, v nichž musí denně těžce pracovat. Ne, že by předtím stávky v Sovětském svazu neexistovaly. Docházelo k nim poměrně často, ale byly obvykle izolované, nehovořilo se o nich ve sdělovacích prostředcích a byly velmi rychle a často krutě potlačeny. Jako redaktor jsem se seznámil s jedním ze zakladatelů neoficiálních sovětských odborů Viktorom Fajnbergem, který je představitelem Svobodné meziodborové jednoty pracujících Sovětského svazu v zahraničí. Dal mi k dispozici bohatý materiál o ilegálních stávkách v Sovětském svazu od roku 1969 až do roku 1982. V jednom z pořadů Viktor citoval slova svého přítele Dana Gallina, generálního tajemníka Mezinárodní odborové jednoty pracujících potravinářského průmyslu, který už deset let aktivně podporuje svobodné sovětské odboráře. O sovětské dělnické třídě Gallin prohlásil:

"Sovětská dělnická třída je spícím obrem a její spánek je neklidný: existovalo mnoho stávek v období 1969-1975 a znovu v letech 1981-1982. V téměř období byl únik ze skutečnosti, jako je například alkoholismus a pasivní odpor-absentismus a nízká produktivita práce nahražován aktivním odporem - spící obr se začíná probouzet. Až se probudí zcela, nebude ho moci zastavit žádná KGB, nejlepší tajná policie oněch dnů. Sovětská dělnická třída bude za svá práva bojovat různými způsoby a mnoho let. Svobodná meziodborová jednotka pracujících je jenom předchůdcem budoucích pravých a nefalšovaných, demokratických a nezávislých odborů Sovětského svazu, které se zrodí v nadcházejících bojích sovětské dělnické třídy."

Bouřlivé události v měsíci červenci potvrdila tato slova britského odboráře Dana Gallina: Spící obr - sovětská dělnická třída - se probouzí.

Americkou herečku a aktivistku Jane Fonda (vpravo) zdraví reprezentantka skupiny pro lidská práva, 'Matky z Plaza de Mayo' v Buenos Aires. Fondová tam byla na premiéře svého filmu 'The Old Gringo'.

PESHAWAR - Pákistán

Afgánský generál, který vedl osobní stráž afgánského prezidenta Najiba, přeběhl k afgánským bojovníkům za svobodu a ohlásil minulou neděli, že marxistický režim by se mohl brzo zhroutit. Generálmajor Mohammad Farouk Zarif je bratrem bývalého afgánského vyslance u Spojených národů Farida Zarifa, jednoho z Najibových blízkých poradců. Na tiskové konferenci Zarif řekl, že bez sovětské pomoci by byla komunistická afgánská vláda poražena nejdéle do tří měsíců. Zarif zběhl již v červnu, když po 18 měsících byl velitelem vládních bezpečnostních složek čítajících 3000 příslušníků, pověřených chránit Najiba a afgánské politbyro. Zarif také oznámil, že je s ním venku jeho rodina a že uvažuje o získání politického azylu ve Spojených státech. Tvrdil, že vojenská morálka v Afganistanu je na nízké úrovni bez ohledu na to, že se afgánským bojovníkům za svobodu nepodařilo zmocnit se od 15. února ani jednoho velkého města.

nému vysokoškolačkovi nebo výkumnému pracovníku nebude dovoleno odcestovat do Spojených států.

Prezident Bush v kampani pro zvolení Američanky kubánskému původu Ileany Ros-Lehtinenové do Kongresu na místo, uprázdněné zesnulým demokratickým poslancem Claude Pepperem napadl kubánské diktátora Fidelela Castra, když hovořil o Castrově porušování lidských práv svého vlastního lidu a o Castrových snahách o podvracení v jiných latinsko-amerických státech.

Překlady a Emigrační věci

Překládám do angličtiny legální doklady školní a osobní notářsky ověřené.

D. KOVAR
Píše na adresu:
P. O. BOX 176
Riverside, IL 60546
nebo voláte:
312-442-7115

Sověti napadli východní Polsko po podepsání paktu a nacisté vpadli ze západu

Molotov podepisuje úmluvu a von Ribbentrop (vlevo) a Stalin, mezi jinými, přihlížejí

Padesátileté...

vali. Fašisté hned zavraždili 5.000 polských židů a dva miliony začali vyhánět do ghet, aby je vymýtili hladem. Podle Mimořádného pacifikačního nařízení z roku 1940 popravili také či odeslali do koncentračního tábora v Dachau 15.000 polských kněží, učitelů a veřejných činitelů a určili pro likvidaci celou polskou šlechtu. Ve stejných letech 1939 a 1940 sovětsí komunisté dělali podobné - ve velkém: naložili do nákladních vagonů dva miliony Poláků a poslali je na Sibiř a Arktidu. Polovina z nich zahynula během jednoho roku. Na jaře 1940 zmizelo také na 15.000 Poláků, které sovětsí komunisté drželi jako zajatce, včetně 4.500 důstojníků polské armády. Ti byli za tři roky nalezeni v masovém hrobu katynského lesa nedaleko ruského Smolenska. Každý byl zavražděn kulkou v zátylí. Fašisté a komunisté si také zajatce vyměňovali, například Ukrajince za židy, aby pak vlastnoručně mohli vraždit přesně ty lidi, které shledali jako své

přednostní nepřátele.

Všechna tato zvěrstva jsou doložena ohromnou dokumentací z německých válečných archivů a dokázána očitými svědky. Celý civilizovaný svět o nich ví. Jen komunisté se je dosud snaží popírat. Proti 496 (!) důkazům v západní bibliografii o katynském masakru vytáčejí se hloupou leninskou desinformací a diversí. Používají také slovního triku a vyhánějí do popředí jinou ruskou vesnici téměř stejného jména, nazvanou Chatyn (asi 270 kilometrů na západ u běloruského Minska), kde obžalovali nacisty z likvidace 149 lidí. Tam KGB hned také vystavěla památník a přivedla za poslední léta už na 26 milionů sovětských občanů a zahraničních turistů, aby je zmátla a odvedla pozornost od světoznámého Katynu se 4.000 zavražděnými Poláky. Jedna žena v Chatynu, která byla dotázána na komunistické vraždy v Katynu, řekla doslova: 'Raději zemru, než to připustím.' A soudruh Igor Semjonov ze zmolenské kanceláře Inturist o Katyni mlčí jako zařezán. Náhrobní deska z černého mramoru nad katynským velkohrobem lže v ruštině a polštině těmito slovy: "Obětem fašizmu. Polským důstojníkům zavražděným hitlerovci v roce 1941'.

Polský národ a svobodný svět však nikdy nezapomene! V důsledku vražedné spolupráce sovětských komunistů a německých fašistů zahynulo na 6 milionů Poláků, včetně 3 milionů polských židů. Celá generace polského národa byla zbavena svých intelektuálních, vojenských, hospodářských a politických vůdců. Miliony Poláků navíc byly deportovány či se utekly do exilu. Teror v Polsku nepřestal ani po válce. Komunisté soudili a odsoudili pro 'válečné zločiny' příslušníky polské lidové armády, kteří bojovali na straně západních spojenců. Teror v Polsku trvá do našich dob. Armáda a policie jsou dosud ve vylučných pařátech komunistů.

Češi a Slováci se připojují ke vzpomínce na polskou tragedii před padesáti lety a odsuzují trvajících komunistické lži, podvody a násilí, páchané na polském národu. Komunistické zločiny musí být odčiněny. Komunistu v Polsku, stejně jako všude jinde, musí být učiněn konec.

A jednou jemu také konec bude!

Zavítáte-li do Chicaga, nezapomeňte navštívit náš obchod a prohlédnout si bohatý sklad importovaného zboží

PANENKY - české, moravské, slovenské - 9' - \$13.50, 11 a půl - \$15.00, 24' - \$75
ŠOHAJE - 9' - moravský - \$16.50, 9' - slovenský - \$13.50
ČESKOSLOVENSKÉ VLAJKY - 4' x 6' - \$1.25, 9' x 12' - \$2.95, 3' x 5' - \$8.95
ZÁLOŽKY DO KNIH - vyšívání stuhy a tváří dětí - \$3.50
BÍLE VYŠÍVANÉ ZÁSTĚRY Z ČESKOSLOVENSKA - \$35.00
6' DŘEVĚNÉ TALÍŘE S OBRÁZKY Prahy, Plzně, Bratislavy, Banské Bystrice - \$7.50
DŘEVĚNÉ KRABÍČKY - 5 a půl x 4' malované - \$17.50
8 x 4 3/4' vypalované - \$31.50
4711 KOLÍNSKÁ VODA - 1/7 fl. oz. - \$9.00, 3.3. fl. oz. - \$13.50, 13 fl. oz. - \$14.50, 26.5 fl. oz. - \$23.00; spray - 2 fl. oz. - \$11.50, 3 fl. oz. - \$15.00; mýdlo - 3 kusy - \$9.00
NIVEA KRÉM - 60 ml. - \$1.95, 150 ml. - \$3.50
ČESKÝ TEPLOMĚR - \$4.00
MLÝNKY NA MÁK - \$29.75
STROJKY NA HALUŠKY - \$14.50
KRÁJEČ NA KNEDLÍKY - \$9.50
PEROUTKY - \$1.75

NOVÉ VIDEOPÁSKY - Moravanka a Hašlerovy písničky - 90 min. \$35.00; Slovák-Malokarpatská kapela - 60 min. - \$35.00
SLOVNIKY - Trnka: Anglicko/český - Česko/anglický - \$6.95; Hais: Anglicko/český a česko/anglický - \$6.50, Česko/anglická konverzace - \$3.50; Say It In Czech ('English-Czech Phrase Book') \$3.50.
SEZNAMY NA POŽÁDÁNÍ

knihy, kazety, videopásky, byliny a koření, keramika, granáty.

Výlohy za poštovné:

Na objednávku do 5.00 dol. - \$ 1.50. Od 5.00 do 25.00 dolarů - \$ 2.50. Od 26.00 do 50.00 - \$ 5.00. Od 51.00 do 100.00 dol. - \$ 7.50. Od 100.00 výše - \$ 10.00.

Zboží možno koupit na kreditkartu VISA nebo MASTER CARD. Zákazníky z Illinois upozorňujeme, aby na každý 1.00 dolar poslali o 7 centů více na státní daň.

TUZEK

Potravinové balíčky bez cla nebo dárkové poukázky do Československa vyřizujeme nejrychlejší cestou - spolehlivě a zaručeně.

Seznam zdarma.

F. PANCNER, Inc.

6514 W. Cermak Rd., Berwyn, IL. 60402

Tel.: (312) 484-3459

Obchodní hodiny:

Dezně od 9.30 hod. dopol. do 6.00 hod. večer
v sobotu od 9.00 hod. dopol. do 6.00 hod. večer
v neděli zavřeno

BUY U.S. SAVINGS BONDS

For the current rate call... **1-800-US-BONDS**

SINCE 1921... First National Bank of Cicero

Provádí bankovní služby
veřejnosti.

Základ spolehlivé společnosti

6000 West Cermak Road.

2500 South Cicero Ave.

Cicero Illinois 60650 Phone 780-5000 Member FDIC

B. -RFE/m.

V listopadu m.r. se konala ve Spojených státech vědecká konference na téma 'S jakými důsledky skleníkového efektu je třeba počítat v budoucích desetiletích'.

Podmínky existence mnohých živočichů a rostlin se v následujících desetiletích podstatně změní. Někdo z toho získá jiný ztratí. Odborníci hovořili o pravděpodobných následcích oteplení na Zemi v důsledku skleníkového efektu. Někteří předpokládají, že se teplota v polárních oblastech zvýší až na 12 stupňů. K těm živočichům, kteří ze zvýšené teploty získají patří především mikroorganismy. Ty jsou totiž mimořádně schopné přizpůsobit se změněným životním podmínkám. Ale například mnohé parazity, které se dosud vyskytovaly jen v tropických a subtropických oblastech, se mohou rozšířit až do mírných pásem. Některé druhy zvířat zaniknou, protože životní podmínky se pro jejich mláďata podstatně zhorší. Ptáci budou klást méně vajec a vajíčka budou menší. Velké nebezpečí hrozí stěhovavým ptákům. Jejich přežití závisí na tom, zda v určitých obdobích a na určitých místech najdou dost potravy. Změny zemského klimy by mohly tento běh podstatně ovlivnit. I počet samců a samic mezi aligátory a u jistého druhu úzce souvisí s určitou teplotou. Soustavně vyšší teploty mohou mít za následek, že bude více samců, což by mohlo mít osudové následky na jejich zachování.

Zvýšení teploty by se mohlo nepříznivě projevit i v jistých jezerních oblastech, které čerpají vodu z ledových tříští. Jestliže se větší množství ledu roztaje, nevytvoří se v zimním období dostatečně silná nová ledová vrstva. Tato ledová tříšť je však životně důležitou součástí ekologického systému v Arktidě. Na její spodní straně žijí řasy - začátek řetězce výživy, na konci kterého jsou mořští ptáci, ryby a tuleni. Ledové kry jsou současně základnou pro tuleně: zde odpočívají a vychovávají mláďata.

Mimořádně nepříznivou vidí vědci situaci pro mrože a lední medvědy. Když se Arktida natolik ohřeje, jako se dnes s obavou předpokládá, tyto druhy zvířat vyhynou.

Ale skleníkový efekt postihuje i některé druhy stromů mírného pásma. V budoucnosti budou moci existovat jen v oblastech alespoň o 500 kilometrů severněji.

Na konferenci ve Washingtoně se uvádělo, že zvýšení teplot na hlubokém severu vyvolá ještě větší teploty - pod horními vrstvami země v tundře je okolo 14 procent všech organických uhlovodíků Země vázaných zmrzlou rašelinou. Když se však rašelina roztaje, uhlovodíků pronikne do atmosféry a ještě posílí skleníkový efekt.

A co je vlastně skleníkový efekt?

Podle jistého odborníka skleníkový efekt znamená "zadržování tepla atmosférou při tepelné výměně mezi povrchem Země a kosmickým prostorem".

Postupné oteplení klimatu by mohlo nastat proto, že se v atmosféře nahromadí kysličník uhličitý, který vytvoří vrstvu propuštějící sluneční paprsky, ale pohlcováním dlouhovlnného tepelného záření z povrchu Země zamezuje jeho úniku. Toto je jev podobný zvýšení teploty a vlhkosti ve skleníku: průhledný kryt skleníku například z polyetylenu a nebo skla propouští krátkovlnné sluneční záření, ale už ne dlouhovlnné záření a vodní páry. Tím dochází k oteplování a vysoušení.

Hlavní přísun kysličníku uhličitého do atmosféry zabezpečuje takzvané půdní dýchání, odborně řečeno dýchání edafónu. Dalším zdrojem atmosferického kysličníku uhličitého je dýchání živých organismů. Vzestup koncentrace kysličníku uhličitého v atmosféře Země může zapříčinit zvýšení teploty atmosféry. To by mělo za následek především změny ve srážkovém režimu a ovlivnilo by to i existenci ledovců na naší planetě.

poloviční nezávislost. Mělo by se k ní prý dojít ve dvou etapách. V té první by palestínští Arabové dosáhli samosprávy. Ve druhé pak omezené nezávislosti. Šamir prý dále žádá, aby před volbami do samosprávných orgánů se začalo v klidu - intifada (takzvaná revolta, která obsazená území sužuje už rok a půl) má být odvolána. A dále: že je vyloučeno, aby vznik samostatný palestinský stát. V souvislosti s poslední schůzkou s izraelskými vyjednavači, padla tři jména palestinských Arabů. Právnicka z Ramaly, předsedy Červeného půlměsíce v obsazených územích na západním břehu Jordánu a obchodníka z Gazy. První dva mají dobré styky s vojenskou organizací OOP AL FATAH. Mnoho zřejmě dosaženo nebylo; z Tunisu, kde je hlavní Arafatův stan, bylo slyšet, že jde o dialog hluchých. V červnu se ve Vídni sešel člen výkonného výboru OOP s členem ÚV vládnoucího LIKUD Halalim. O tom Arafat hovořil v druhém interview pro italský list Il Messaggero. Ale Halalim nejednal z žádného oficiálního pověření či pozice a s Likud se vlastně rozešel. Nicméně styky existují a to je změna. Ať už se stále v Jeruzalémě říká, že Organizace pro osvobození Palestiny je teroristická organizace jejímž cílem je zničení židovského státu. Tak to ostatně stojí v Chartě OOP. Arafat dodal, že intifada neskončí. že se prý na každé izraelské násilí odpoví a že on sám proti volbám nic nenamítá, nedá si však předepisovat podmínky. Zde se objevilo něco jako lehká nejistota; zda totiž izraelská vláda nehledá při svých kontaktech osoby, ze kterých by nakonec sestavila budoucí palestinské vedení a to na účet Arafata, jehož organizace koneckonců infidádou byla zaskočena, protože o ní nebyla předem informována. Dovedeno logicky do konce klade se tedy otázka, proč by ministerský předseda Šamir (nebo kterýkoliv jeho nástupce) měli s Arafatem jednat, když mohou vést jednání s osobami, které byly od počátku vyhlášené neklidu v obsazených územích u jeho kolébky.

Ve Spojených státech byla založena oficiální lobby, jejímž cílem je povzbuzovat jednání mezi Izraelem a OOP. V jejím čele stojí Jerome Segal z marylandské univerzity a patří k ní na sto rabinů a řada univerzitních profesorů. Lobby by si přála, aby jedno procento americké pomoci Izraeli bylo vydáno na podporu lidských práv a izraelsko-palestinskou spolupráci. Toto procento se počítá z hospodářské pomoci, která letos činí jednu miliardu 200 milionů dolarů. Izrael dostává kromě toho také vojenskou pomoc. Letos ve výši jedné miliardy 800 milionů dolarů. Tato nová lobby se stává konkurencí pro lobby dosavadní, totiž Americko-izraelský výbor pro veřejné záležitosti, který byl doposud registrován jako jediná lobby u Kongresu.

K založení nové organizace přispěly náznaky, že by se dosavadní americká politika vůči Izraeli mohla začít měnit. V květnu pronesl ministr zahraničních věcí Baker projev před zmíněným americko-izraelským výborem a řekl v něm, že by se Izrael jednou provždy měl vzdát plánů na vytvoření takzvaného Velkého Izraele. Jeho posluchači byli zaraženi nejen obsahem, ale také tónem projevu a Šamirova vláda návrh odmítla. Naopak nová židovská lobby Bakerovi gratulovala a její předseda ministra podpořil v jeho požadavku, aby se zastavila stavba dalších sídlišť v obsazených územích.

"Och, jak sladké je vstávat za časného jitra, však co je sladší - ležet v posteli."

- Sir Harry Lauder

When you have questions about investing... see the Banking Professionals

At the Affiliated Bank/Western National we take a personal interest in our customers. We take the time to listen to your needs, answer your questions and discuss your investment alternatives.

We offer a complete range of financial services including discount brokerage and insured tax-exempt Unit Investment Trusts.

The affiliated Bank/Western National... we have the personalized service you need and the investments you want to help you effectively manage your money.

Affiliated Bank/Western National

5801 West Cermak Rd. Cicero, IL 60650 6001 West Ogden Ave. Cicero, IL 60650

Depositors insured, Phone 656-2000 Member FDIC

Do Československa 1989

Hlavní skupinové odlety do Prahy a Bratislavy z Chicaga, New Yorku a nebo z dalších míst USA za nejlevnější ceny.

Data odletů: 1., 15. a 29. září.

Zájezdy jsou na 16, 21 a nebo na 30 dní pobytu, které mohou být prodlouženy dle vaší potřeby, bez jakéhokoliv zvýšení.

Rovněž máme zájezdy do Vídně za velmi výhodné ceny.

Zájezdy příbuzných z Československa vyřizujeme rychle, spolehlivě a levně. Máme zvláštní nemocenské pojištění pro návštěvníky.

TUZEX - dárková služba vašim příbuzným a přátelům. Nový výměnný kurs: 9.40 tuzexových bonů za 1.00 dolar. Vyžádejte si podrobné informace u

Weber Travel Agency

6805 W. Cermak Rd., Berwyn, IL. 60402
Tel. (312) 749-1333

Hlad

J. Kohout

Je to na světě tak. Láska vede žaludkem. Nikde nemají komunisté oblibu. Nikdo je nemiluje, protože nedali lidu to hlavní. Jídlo. Na Sibiři stávkují horníci, protože mají hlad. Zásobování potravinami je ve všech otrockých státech, které obsadili komunisti, hanebné. Žně po devíti pětiletkách jsou horší a horší. JZD v Bojovicích vloni bylo rozpuštěno, protože neodvedli ani zrno. Družstevníci poslechli ministerstvo zemědělství a prodali vše i s inventářem sousedním rolníkům. To bylo vloni. Než se rozešli dali na kancelář velkou ceduli s nápisem 'NIC'. Sousední JZD z Klížkovic se snažilo celý rok, aby úroda byla jakž takž a jak se právě letos vidí, nepovedlo se to. Je po žních a noví jezeďáci jediné co udělali, že pořídili novou ceduli s nápisem 'POŘAD NIC'.

Prostí lidé stojí hodiny a hodiny ve frontách na kus toho žvance a to je tím, že co je, to zabere privilegovaná třída vybraných soudruhů a těch je víc jak milión. Máme 40 ministerstev. Nyní pořídili ministerstvo pro sušené švestky s pečkami a jiný soudruh převzal další ministerstvo pro sušené švestky bez pecek. Každé to ministerstvo má 5000 úředníků a ti všichni mají přednost.

Tisíce sovětských důstojníků v Mílovicích prý papá přepychově, ale mančaft má přiděly omezené. Před hospodou 'U rozbité huby' stál bolševiček ve vojenské uniformě bez kabátu. Smutně hleděl na dvoře na močůvku. Ptal se ho vedoucí hospody: "Kam koukáš, Míšo?" Smutně Míša zagovoril: "Ale, spadl mě tady do té vody kabát."

"Tak ho tam nech!"

"Nemůžu. Tvoje gazdina mě před chvílí dala čtyři karbanátky a já je mám v kapse toho vojenského kabátu."

Potkali se na Václaváku dva veteráni práce. Dlouho se neviděli a tak si vykládají o rodinných poměrech. Ten starší, udřenější povídá:

"Víš, já musím pořad ještě pracovat, abych se najedl."

"A co tví synové, nemohou tě podporovat?" ptá se ten druhý.

"Ale, kdepak. Tonda je zámečník. Fanek je soustružník.

Pokrač. na str. 7

Mne soudila noc

Pokr. z min. čísla

Valja Stýblová

Zavrtěl jsem hlavou. Sotva jsem popadal dech. Ukázal na židli. Díval se chvíli do papírů, aby mi dal čas přijít k sobě. Hned jsem mluvil. Byl jsem rozrušen. Nepochopil zpočátku, o čem jde. Dělalí jste kyretáž? Kde? Co se s tím děje?

Trochu jsem se uklidnil. Vysvětlil jsem mu všechno o něco souvisleji. Přiznal jsem mu, že to není první případ. Prosil jsem ho proboha, aby nic neříkal otcí. Sliboval jsem, že mu budu do smrti zavázán, když nám s dnešním případem pomůže.

Poslouchal a jeho nestárnoucí, inteligentní obličej se nepohnul. Nevěděl jsem, co si myslí. Báł jsem se, že najednou vstane a řekne mi chladně a zdvořile: Promiňte, to nemohu. Začal jsem si v duchu vyčítat, že jsem se ukvapil. Tak, řekne si, medik, sotva začal, a tohle provádí, a zatepla to půjde povědět tátovi, aby si dal na mne pozor, že bych se mohl dostat na špatnou cestu – a tak nějak, jak se to říká.

Ne, mýlil jsem se. Zvedl se a začal si shánět do aktovky různé věci. Bez řeči. Na chvíli se zastavil. Přemýšlel asi, má-li všechno. Pak řekl prostě: „Půjdemě.“

Vedl mě do garáže.

„Vezmu si svůj vůz, pošlete taxi pryč, objednu si pak pár návštěv.“

Představil jsem si řadu pacientů, čekajících v jeho bytě. Budou tam dnes do večera.

Po cestě jsem mu musel narychlo vypravovat, co jsme s ní dělali. Nevyjádřil se nijak, neptal se na předešlé případy. Bylo mi z toho nevolno. Na ulici se už strmívalo. Myslel jsem na Alberta, jak je mu asi divné, proč už nejsem zpátky. Pociťoval jsem strach, aby snad něco nepodnikl sám. Ale ne, nezdržel jsem se ani půl hodiny. Bude jistě rád, že jsem to vyřešil takhle.

Pokoušel jsem se vyčíst kradmo z Ruthova profilu za volantem, co si o mně myslí. Zlobí se, odsuzuje mě? Proč neřekne aspoň slovo o tom, že jsme se do toho neměli pouštět? Nebo mě chce úmyslně napínat?

Pohrával si volantem bílými rukama a sledoval přivřenými očima světla na křižovatkách. Zeptal se mě, co právě studuji a jak jsem daleko se zkouškami. Jako by se nic nebylo stalo, jako bych mu nic nebyl vyprávěl, jako bychom spolu jeli na výlet, a ne za ošklivým, zpackaným případem.

Konečně jsme tam byli. Albert se procházel po pokoji se zpceným čelem a rozčuchanými vlasy. Položil pacientce na břicho studený obklad. Ležela naznak, celá vysílená.

Doktor Ruth stiskl Albertovi ruku, znal ho letmo od nás. Albert sebou lehce trhl, když ho uviděl u dveří, ale byl rád.

Doktor se omyl a posadil se k nemocné. Dívala se z jednoho na druhého. Viděla, že není něco v pořádku, nerozuměla tomu, koho jsme přivedli, bála se. Představil jsem ji.

„Nebojte se, milostivá paní, nikdo nic nebude vědět.“

Ruth si k ní klekl. Pečlivě ji znovu sondou vyšetřil. A pak vzal jeden jediný nástroj a dlouhou chvíli pečlivě pracoval. Dívali jsme se na něho s Albertem v okouzlení. Jak měl lehké a obratné prsty, to jsme už dnes dovedli náležitě ocenit. Najednou jsme uviděli, jak vybavil poslední zbytky. Vida, a my jsme si myslili, že jsme všechno vyčistili. Byl bych se vsadil, že jsme byli hotovi.

Ošetřili jsme ji. Sbalil si věci.

„Zůstaneme tu,“ řekli jsme Ruthovi. Ještě jí dal injekci posilující srdce a rozloučil se s ní. Sotva to vnímala. Potřebovala si důkladně odpočinout.

Vyšli jsme s doktorem do předsíně. Albert provinile odkašlal.

„Zpackali jsme to, nebylo to všechno –“

Usmál se přátelsky:

„Má dělohu hodně vychýlenou doleva. Šlo to špatně, nedivím se, že jste to nenašli.“

Podal nám ruku.

„Můžete. Jendo, zítra ráno před osmou za mnou přijít?“

„Rád.“ Začal mě škrtit límec. Myslel jsem si, že to od bude tady na místě, tu domluvu, na kterou jsem už skoro se vztekem čekal. Zítra ráno – budiž. Stalo se už – teprve teď jsem pocítil úlevu, že se zastavil vysilující krvavý potůček. A teprve teď jsem si uvědomil, že musím poděkovat. Albert, prvně co ho znám, měl zapáleně skráně. Pokoušel se neobratně omlouvat, ale pak jen mávl rukou do vzduchu:

„Jsme idioti.“

Ruth se rychle loučil. Myslím, že musel cítit zlomyslnou radost, jak nám to předvedl. A možná, že ani ne, proč bych ho hned podezřívá? Děkovali jsme oba.

Albert po jeho odchodu mlčel. Zřejmě podplacená slu-

žebná pomohla paní uložit do postele. Přitáhli jsme si k lůžku židli a čekali do pozdního večera. Než jsme odešli, nařídili jsme děvčeti, aby ihned volala, kdyby něco nebylo s paní v pořádku. Děvče bylo vystrašeno z krvavých zbytků, které musilo odklízet, a kývalo jen mlčky a se strachem, abychom se spolehli.

Pak jsme šli domů. Skličovalo nás oba vědomí mé ranní návštěvy u Rutha.

„To víš, že tě bude rozbirat, to je jeho povinnost,“ přisvědčoval mě Albert.

„Možná, že ti bude hrozit, že to poví otcí. Jistě na tebe bude dělat nátlak, abys nechal kyretáží.“

„Je to vlastně hnusný způsob jednání,“ žaloval jsem já. „Nechává mě schválně napjatého přes noc. Proč mě tedy nevzal hned s sebou na kus řeči?“

„Neboj se, o to nepřijdeš,“ přisadil si otráveně Albert. „I kdyby nebyl ze zásady proti potratům, bude ti vytykat, že to provádíš teď, jako medik.“

„Když si představím,“ naříkal jsem, „že nečekal ani slovo, že se k tomu nijak nevyjádřil – tak ti mám zrovna vztek. Volá si mě k raportu jako kluka. A proč nám nečekal oběma, abychom přišli?“

„Z toho vidíš, že ti bude číst levity,“ smál se mi už Albert. „O mne mu nejde, ale ty jsi syn jeho přítele. Bude tě zachraňovat. – Ztracená smůla,“ zamračil se. „Doufejme, že z toho nebude série. Nebo už nebudeš po tomhle mít chuť podruhé se mnou jít?“ zeptal se opatrně.

I když se mi tahle myšlenka zpovzdálí vtírala, rychle a furiantsky jsem se napíjímil. Snad si Albert nemyslí, že mě tahle příhoda složila na lopatky? Hodil jsem lehkomyslně hlavou. Albert asi dobře věděl, jak na mě jít. Našel jsem dřívější nedbalost.

„Neblbni,“ řekl jsem s pohédáním. „Divíš se, že se mi na tu návštěvu dvakrát nechce? To víš, má nakonec právo žvanit, vytáhl nás z toho. Ale doufám, že je natolik taktní, aby všechno, co chce říci, formuloval jako rady a nedával mi moc znát, že má převahu.“

Nebyla příliš upřímná tato slova, protože za nimi v pozadí stál obraz Rutha, čestného, sympatického lékaře, který si nezasloužil můj tón. Naopak, kdybych byl pravdivý, řekl bych nahlas o svém obdivu, který ve mně vzbudil. Takováhle byla přece má představa medicíny, když jsem se pro ni rozhodoval! Proč právě před Albertem se bojím přiznat? Jeho silácké sebevědomí přede mnou na chvíli vybledlo a přestalo mi imponovat. Škoda, že jsem byl tak rozkolísaný a bez vlastní vůle.

Albert nepochybně, jako vždy, tušil i toto mé rozpoležení. Zatáhl mne do přepychového baru. Byli jsme tam už několikrát. Číšníci byli k Albertovi uctíví, říkali mu pane doktore a vítali ho jako lorda pro spropitné, které jim tam vždycky nechával. Tentokrát se mi nechtělo moc pít, přestože mne Albert nutil do drahých destilátů. Skrýval jsem čím dál tím více nepříjemný pocit, který mě svíral při představě ztřeštějšího rozhovoru s Ruthem. Báł jsem se říci nahlas, že mi na tom tolik záleží.

Ale Albert byl proti jiným dnům podivně zasmušilý, když vypil prvních pár skleniček.

„Co je s tebou?“ řekl mi v jedné chvíli podrážděně, ale díval se při tom tak podivně, pohledem zastřeným alkoholem, jako by se nejen se mnou, ale i s ním něco událo, co mi nechce projevit.

Nutil jsem se být veselý, když jsem znepokojeně pochopil, že Albert je dnes tak jiný, a dával jsem se do řeči s náhodnými známými, kteří jako jindy na chvíli přisedali k našemu stolu, protože je Albert hostil. Ale Albert byl čím dál tím nemluvnější a bledší a zakalené oči mu tmavě planuly. I ostatní už si toho všimli v tom malém, teď již poloprázdném podniku pozdě po půlnoci. Bylo zvláštní, jak na všechny padlo něco z Albertovy zádumčivosti. Známi, kteří přišli za přípitkem, nuceně žertovali, číšníci se drželi opodál a byli ve střehu pro každý jeho pokyn, hudebníci k němu obraceli při hraní tváře, jako by hráli jen pro něj. A přitom on sám pil a pil a nezdálo se ani, že by alkohol na něj nějak účinkoval. Seděl tak očividně sám uprostřed ostatních a na všechny drobné pozornosti odpovídal pravzvláštním nepřítomným úsměvem, který mu nakonec ustrnul na tváři a změnil se v tvrdý úsměšek.

Hudebníci již si vymýšleli pořad jen pro něj. Albert k nim byl vždycky tak štrdý, dával si hrát a připíjel si s nimi. Rádi by ho rozveslil. Dnes je nevzal na vědomí. Houslista sestoupil z pódia a došel až před náš stůl. Hrál nějaké smutné tango, které si Albert pokaždé přával slyšet. Když skončil, poklepal mu Albert na rameno navyklým gestem a nalil mu do velké sklenice víno. Pak si prohrábl vlasy, jako by ho bořela hlava, a řekl mi, že bychom už

Pokrač. na str. 7

Valja Stýblová

měli jít. Houslista se mu chtěl asi obzvláště zavděčit. Obrátil se k pódiu a dali si znamení se svými spoluhráči. Naklonil se až k Albertovu rameni a začal tiše, tichounce nějakou melodii. Hezky, lehce ji hrál, konejšivý, monotónní nápěv. Jako děcku, když usíná – napadlo mi. Ukolébavku. Z dálky se pianissimo přidal klavír. Dojalo mne to, i ostatní rázem ztichli a zvězňeli. Podíval jsem se úkradkem na Alberta. Úsměšná tvář byla ta tam, bledý a unavený seděl můj přítel Albert, hlavu podepřenou dlaní, a díval se do prázdna. Kéž bychom šli domů, tísni mne najednou vše, Albertův výraz, ztichlá místnost i ta jemňoučká, dětská melodie, nevím, co s tím vším.

Albert najednou začal čelisti, až mu svaly na tvářích naskočily. Jen já jsem to viděl. V očích se mu objevila divná krutost. A teď stojí němě houslistovi tvář v tvář a ten se mu dívá do očí jako fascinován a plaše, roztřeseně ze setrvačnosti hraje dál, ale tak nějak bezbarvě a nejistě, tu průzračnou, kolébavou melodii.

„Nehraj!“ vzkřikl a zrudl v tváři. „Nechci, slyšíš –“ Prudkým pohybem vytrhl hudebníkovi z ruky housle. „Jdi pryč s tou hudbou –“ rozmáchl se nástrojem, až houslista v hrůze ustoupil a pobledl. „Ano, pryč, nechci to –“ česklí děveem o stůl, a když křáplavě zapraskalo, bil jím jako nepřítel o stolní desku, až struny sténaly, víc a divočeji, tak zběsile, až nakonec zbyly z houslí ubohé trosky.

Chvilí se nikdo neodvážil pohnout. Albert prudce dýchal a díval se jako šílenec.

Najednou se po nás rozhlédl. Vypadalo to, jako by právě procitl z divokého snu. Těžce si dosedl na židli a z něčeho nic a bez přechodu se bláznivě rozesmál.

„Co se díváte všichni, co –?“ a když mu nikdo neodpověděl a nikdo se nehýbal, obrátil se k houslistovi, který se díval strnule a nechápavě na zbytky svého nástroje. Ještě to neměl Albertovi za zlé, vzomhl se jen na nejistě: „Proč jste mi to udělal, pane doktore, takové krásné housle, jsem taky člověk, i když jsem tu jen od toho, abych bavil hosty...“

Albert potácivě vstal a objal ho kolem krku. Měl už zas svůj obvyklý úsměv a srdečný, konejšivý hlas.

„To víš, že jsi člověk, takový malý, hodný človíček, víš. Vykašli se na ty housle, tady si kup nový, no –“ Sáh do náprsní tašky, kde měl hrst bankovek jen tak, a cpal mu je do obou kaps. Byly to samé tisícovky.

Hudebník zrudl a pokořeně to připustil. Pak se uklonil s utajovanou nevolí a ustupoval pozpátku mezi stolky. Vzadu ve dveřích stál vedoucí podniku v černých šatech a mnul si ruce s rozpačitou nerozhodností.

Albert mě vzal pod paži: „Pojď!“ A k ostatním: „Nazdar hoši!“ Opíral se o mne celou vahou cestou domů, nemluvil skoro, jen se občas divně zasmál a několikrát opakoval: „To jsem jim to tam rozsvítil –“

„Vyjdeš sám po schodech nahoru?“ zeptal jsem se ho u nich před domem, než jsem mu odemkl jeho klíčem dveře.

„No dovol –“ ohradil se, ale přitom se zapotácel.

„Zítřka pro tebe přijdu,“ volal jsem za ním do schodů. Zamkl ještě za sebou domovní dveře, ale nahoru nedošel. Zůstal ležet o poschodí níž na odpočívadle a lidé z domu ho pohoršeně překračovali, když ráno scházeli se schodů. Upozornili jeho matku a ta teprve ho probudila a odvěkla domů, potichu, se strachem, aby to neviděl otec, a uložila ho do postele. Když v poledne vstal k obědu, byl už střízlivý a na máminy výčitky zatvrzele mlčel. Tak mi to vyličila ta starostlivá paní, která z lásky k synovi a za několik stovek všechny jeho výstřelky kryla.

Když jsem šel tu noc domů sám, marně jsem přemýšlel, co přimělo Alberta k takovému výbuchu. Co se s ním dalo večer, bál se snad? Nebo nebyl spokojen, že se bojím já? Byl to projev normálního člověka? Cítil jsem hrůzu z jeho nové tváře, kterou jsem nezpal. Stalo se mu něco, co jsem nevěděl, nebo ho jen trápily pochybnosti?

Skličovala mě tiseň, poněvadž jsem si nedovedl odpovědět, a dlouho jsem nemohl usnout. A ještě ve snu jsem viděl jeho tmavý žhnoucí pohled a bledou, najednou tak cizí tvář, před níž mě teď přepadl podivný strach.

Ráno jsem šel k Ruthovi přepadlý a nejistý. Ještě večer předtím, na zpáteční cestě od našeho nešťastného případu, zaskočil jsem ke Stance s kufíkem. Dal jsem jí ho mezi dvěma, protože byl Rudolf doma, a slíbil udýchaně, že přijedeme druhý den odpoledne. Stiskla mi ruku a prosila, abychom přišli hodně brzy.

Myslel jsem na tu odpolední práci s neklidem a měl jsem sto chuti i se Stančiným případem se svěřit Ruthovi a poprosit ho, aby to udělal sám. Nakonec jsem uznal, že to nejde. Byla to Stanka a její tajemství. Nesmím jim sám disponovat.

Ruth ještě neordinoval. Zavolať si mě do malé pracovny, kterou měl vedle ordinace. Vkusný, maličký pokojík s mnoha reprodukcemi. Neměl ještě plášt.

Vypadal proti otcí mladě. Snad proto, že je štíhlý a vysoký. Je to ještě hezký člověk, říkal jsem si a pozoroval ho, jak převrací šroubovací tužku a hraje si s jejím patentním uzávěrem. Přestal jsem se cítit provinilý. Nic mu do toho všeho není. Může mě upozornit, že jedním proti zákonu, a poradit mi, abych přestal, nic víc.

Zeptal se mě na otce, na Stanku. Usmál se, že je hodně práce, dokonce se omluvil, že mě pozval tak brzy. Pral se mě, jsem-li zdrav, vypadam prý unaveně. Při řeči se na mne nedíval. Levý koutek úst se mu zvláště zvedal, když mluvil. Jeho rysy dostávaly lehounce ironický výraz. Rychle se přenesl přes všechny konvence. Mluvil stroze, jak jsem byl vždy u něho zvyklý, jako člověk, který si navykl šetřit časem.

Pak se mě zeptal jakoby pro informaci a bez přechodu: „Proč, Jendo, děláte ty kyretáže?“

Díval se někam za mou hlavu. Přivedl mě do rozpaků. Čekal jsem nějaký delší projev bez otázek. Přišlo to příliš nečekaně, jak se tak zeptal.

Ano, proč to dělám?

Pro prachy, přiznal jsem si potají, z cizího zájmu a touhy umět něco víc než ostatní kolegové. Ale dnes už nejvíc pro prachy. Co mu mám říkat? Zatvářil jsem se nejapně.

„Proč? Já vlastně nevím. – Naučili jsme se to a lidé chodí –“ mluvil jsem v množném čísle a připadal jsem sám sobě nejapný. „Nemyslel jsem na to, proč to dělám, pane doktore,“ zabředal jsem do protivného zmatku. Jaký jsem to pitomec. Vyjadřuji se nemožně.

Přešel to.

„Já vím. Člověk se rád naučí něčemu novému, i když riskuje,“ pomáhal mi. „Trochu to také vynáší, je to příjemné, když se nemusí za tátou pro peníze.“

Přece mě vystihl. Jak mu asi připadám hloupý s těmi vytáčkami, je mu to jasné od začátku! Prohlížel jsem si prsty a těšil se, až budu moci vstát a poroučet se. Měli jsme smůlu, nečá se nic dělat. Asi bych měl co nejdříve dostudovat, aby se mi nic podobného nestalo, věděl bych si rady sám.

„Já se vám, Jendo, nechci plést do vašich záležitostí. Nebudu vás dnes otravovat moralizováním, nebojte se. Nechci vás ani příliš zdržet, buďte klidný.“

Promluvil a já se na něho překvapeně podíval, protože vycítil do posledního puntíku averzi, která ve mně rostla, a udusil ji, než jsem ji plně procítil.

„Co je potrat, víte oba. Jak se trestá, také. I to, že se provádí a trest se riskuje. To všechno není nic nového. Nejste děti, abych vás na to upozorňoval. Ale vám, a výlučně jen vám jsem povinen říci několik vět. Váš přítel, vaši kolegové, to se mne netýká. Neptali jste se mě na radu. Ani vám bych nerozmlouval kyretáže jen proto, že se tak dobře znám s vašim otcem. To je vaše věc, myji si ruce.“

Odmíchl se na chvíli a já jsem zapomněl pro vzrůstající zvědavost, že jsem před ním stál původně jako provinilec. Jen mně a výlučně jenom mně? Co mi bude říkat? Zvedl jsem oči a čekal.

„Já jsem znal taky vaši matku, jene. Nechci vás napínat a dělat z té malé historky románový příběh. Taková maličká zajímavost pro vás se stala. Nikdy jsem kyretáže nedělal bez vážného důvodu. Ze zásady. Ať vám to připadá

Pokrač. na str. 8

Vlastimil Jarošlavský

VERŠE O ŽIVOTĚ A SMRTI

Smrti - jsi záhadná
jako život v hloubce moře -
pletivě rostlin a vábných korálků
přinášíš nám trpké hoře
a ve smrtelné mdlobě -
jsi vždy nám nepředvídaná -
je náruč tvá
ledu chladná
v níž tuhne krev -
mrzne mi ret.

Smrti - jsi všem nevitána
jak lampa vyhaslá
plápolavá nocí -
tvůj ztichlý dech slyším -
když poslední hvězda
na nebi zhasíná
a sivý měsíc rozlévá jas
na pozemský tu růst a kvas -
v hudbě hvězd vlnění
za vánku šumění.

Smrti - jsi záhadná
a tolik zálučná
v májovém rozkvětu zahrad -
medového jich vonění -
jsi ukrutná -
lásku v prach proměníš
tvou rukou dotekem -
když náš život
jenom praská je bublina
a s větrem pak se ztrácí -
zpět do lůna zemi -
v št'ávu krásných květů
růstem se promění...

Hlad...

Každý má hromadu dětí a jsou rádi, že nemají hlad.”

„Ale tys měl ještě syna Vendu, že jo? vyzvídá první.“

„No jo, Venda je náš dobrodinec. Je v Americe, bere podporu v nezaměstnanosti a kdyby nám neposlal přes Tuzex pár dolarů měsíčně, chcípem všichni hladý.“

Aby se konečně vyřešila situace v Jižní Africe, letěli společně americký prezident, Gorbačov a Jakeš do Jižní Afriky. Asi 100 kilometrů od Johannesburgu letadlo muselo nouzově přistát na ostrůvku, kde ještě žili Kanibalové. Ti obklíčili letadlo a tak padl do zajetí Bush, Gorbačov a Jakeš. Náčelník domorodců vyslychal zajatce. Klád jim otázky: „Kdo jsi?“

„Já jsem prezident Bush z Washingtonu.“

„Hm, prezident? Z tebe bude guláš!“

Sovětskému prezidentovi Gorbačovovi hned oznámil: „Z tebe bude dobrá polívka!“

Náčelník ohmatával Jakeše: „Odkud jsi ty?“

Jakeš se usmál: „Z Československa.“

Kanibal se díval dlouze chvíli do očí Jakešovi. Díval se skoro zamilovaně. Patrně v něm viděl Lenina a děl: „Co máš, soudruhu, raději? Guláš nebo polívku?“

**Český národní hřbitov
v Chicagu**

již přes 100 let dobře slouží potřebám československé tržantské veřejnosti v Chicagu a okolí.
Pohřívání do země, žehem a do krypt MASARYKOVA MAUZOLEA s křídly Dr. Ed. Benese a Gen. M. R. Stefánika.
Obstaráme letní i zimní zlobení hrobů, jakož i bronzové náhrobní tabulky, kamenné pomníky a ostatní potřeby a služby spojené s údržbou.

Tel. 788-8442, 539-8442
5255 No. Pulaski Rd.
CHICAGO, IL 60630

Poslouchajte náš rádiový program každou neděli v 9 hodin ráno na WCEV 1450

Mne soudila noc

Sovětské aktuality

-rfe/m.-

Šéf sovietskeho KGB Krjučkov oznámil, že sa ruší oddelenie, ktoré vyšetrovalo ideologické zločiny ale vytvára sa nové oddelenie na ochranu ústavných práv. Pozoruhodné je, že s informáciou prišiel moskovsky rozhlas vo vysielaní v slovenskom jazyku.

-- Mesačník Molodaja gvardija prináša článok historika Leonida Perverzeva, podľa krotého vyše 20 miliónov ľudí zahynulo počas prvých 20 rokov sovietskeho štátu, z toho takmer 10 miliónov ako obeť hladomoru a honby na kulakov počas násilnej kolektivizácie.

-- Sovietska komunistická strana plánuje reorganizáciu svojich publikácií, pretože niektoré vraj nezodpovedajú požiadavkám prestavby. Sovietskej Pravde síce zatiaľ nebezpečenstvo nehrozí, ale napríklad sa majú zrušiť časopisy Agitatore a Politickoe obrazovanie ale namiesto nich má začať vychádzať nový časopis Dialog.

-- Kým z oblasti Náhorného Karabachu hlási emisár najvyššieho sovietskeho Jemeljanov, že situácia je vážna a najmenej rok sa premešká, dozvedáme sa z azerbajdžánskeho Baku, že tisíce demonštrantov ľudového frontu žiadalo odstúpenie azerských poslancov najvyššieho sovietskeho a uznanie ľudového frontu.

-- Skupina sovietskych poslancov má vyšetriť predpoklady znovuoživenia autonómnej republiky povolžských Nemcov, ktorých väčšinu cez vojnu deportovali do strednej Ázie a na Sibír.

-- V Moskve založili novú odborovú organizáciu zamestnancov v družstevníctve.

-- Týždenník Moskovskie novosti ostro kritizuje sovietsku zahraničnú politiku (čo je čosi celkom nové). Pisatelia poukazujú na celý rad krajín a oblastí v spriatelenej i tzv. kapitalistickom svete, kde Sovietsky zväz uplatňuje dvojakú morálku typu: Ak to robia naši priatelia je to správne, ak to robia 'ti druhí' je to nesprávne.

-- Podľa amerického magazínu US News and World Report je Sovietsky zväz po prvý raz ochotný vrátiť Japonku 4 Kurilské ostrovy zabraté na konci 2. svetovej vojny výmenou za rozsiahlu dlhodobú hospodársku pomoc pri prestavbe.

-- Dvaja americkí kongresmani sa vydali do Perm, 1600 km na východ od Moskvy na

Valja Stýblová

patetické alebo smiešne, nedelal. Mysleť si, čo chcete. Trebas to, že tá záhada bola mój koníček. Trebas jsem proto podivín. Nebudu vám říkat, proč jsem proti odstranění plodu. Možná, že by vám to připadalo romantické, a já vás nechci přesvědčovat. Tenkrát za mnou vaše matka přišla. Nebyla zdravá. Měla malé neshody s vaším otcem. Všechno jsem věděl, znali jsme se dobře. Byla v jiném stavu, několik týdnů. Přišla a prosila, abych to odstranil. Plakala, dokonce hrozila, že půjde jinam, když ji odmítnu. I váš otec se k ní připojil. Přemlouvali mě. Byl jsem tvrdý. Poradil jsem jim, aby si na to našli někoho jiného, já že to neudělám.

Nehledali už. Pak jste se narodil vy. Ano, o vás tenkrát šlo. Představte si, že bych byl svolil."

Jak prostě to všechno řekl. Vnímám jsem sled vět se vzrůstajícím zájmem a rostoucím hrůzným údivem. Nikdy jsem o tom od otce neslyšel, nikdy bych neuvěřil, že může nastat taková takřka románová situace. Ruthova slova byla klidná a bezprostřední, a snad proto byla tak otřásající. Hleděl jsem na něho a nebyl schopen chápat ten prostý obsah skutečnosti, kterou mi sdělil. Tedy mne se týkalo ono rozhodnutí před více než dvaceti pěti lety, mé existence, mého práva na život. To poznání se mísilo závratnou rychlostí s pocitem vděčnosti k němu samotnému, k doktoru Ruthovi. Všechny naše kyrateže, neúplný názor, který jsem si na portrty utvořil, cynismus, s kterým jsem pracoval, ohlušování svědomí – to všechno se zatočilo v překotném okruhu v mých mozkových závitech a změnilo úhel, pod kterým na ně dosud hledělo moje já.

Seděl a nedíval se. Zatím nechtěl říci nic víc. Vzrušením se mi zatočila hlava.

Matka šla k němu, k Ruthovi, otec se přimlouval, nechtěli. Měl bych je oba začít nenávidět, jeho i tu mrtvou. Moje myšlenky zmateně utíkaly. Nebyl bych Doktor Ruth sedí teď proti mně a z neznámého mi důvodu zbledl v tváři tak se ovládající. Kdyby tento zestárý lékař byl vzal do ruky malý vražedný nástroj a učinil několik osudných tahů, já, Jan, medik, člověk – bych nebyl.

Nebyl bych – křičelo mi hluboko v lebce.

Nikomu bych nechyběl – nebyla by to smrt osoby, kterou známe, nikdo by nikdy nespasířil mou nenarozenou tvář, nikdo by se nebál mé nenávisti a netoužil po mé lásce. Nebyl bych v prostoru, nebyl bych ani myšlenkou, ani dechem. A ani pro mne by nebylo nic, nic! Nebyl by tedy svět. Kdyby mi stokrát tvrdili, že by existoval, nevěřím, že by byl vzduch a den a láska beze mne. Já bych ji neznal, nebyla by tedy.

A kdyby mě nikdo nepohřešoval a lidé se bez mého svědectví rodili a umírali, jaká absolutní spravedlnost by to mohla připustit? Právo na život a naděje na život, Jarde Šádku Já, klíčící plod v mateřském těle, tak to cítím teď, kdy mě úžas naplňuje až po okraj. Není pro mne svět, dokud mě někdo nepočal a pokud jsem nevzkročil. Ale pak už rostu já, Já, dovolte mi žít, ustupte přede mnou, rozsvěťte paže, tak sobecky zařatě, a nastavte je pro mne.

"To není život," říká Albert. "To je jen polyp, sedmikráska, kterou utrhnu."

Alberte, zadrž ruku, polyp zůstane polypem a sedmikráska sedmikráskou. Ale zárodek se zakoření, saje mizu, rozházi do buněk zděděné, záračné, přenosné atomy, které zpečetí člověka a dají mu znak lidství.

Zadrž, Alberte, protože ty můžeš darovat krásu očím, odsouzeným k věčné tmě, a můžeš oživit pahýly rukou, na kterých jsou jen předurčením znát prsty. Můžeš dát zdarma rozkoš a neřest srdcí, které ještě nebijí. Ale ty jsi kat. Já také, vím. Popravuješ, ale neodsouzeného, zatracuješ člověka bez úst, bezbranného, rozbijíš hmotu a rveš na kusy naději.

A najednou mě strhl druhý, protichůdný extrém. Sociální důvody? I kdyby měl člověk přijít do hadrů a prožít život bídy, smrt z hladu, pro jeden světlý paprsek v tom životě jej nesmím ztratit.

Uvědomil jsem si celou silou své existence, že miluji život, že na něm lpím, že ho mám tím raději, čím méně vidím za práh začátku a konce. Ze to největší a nejsilnější, co jsem kdy cítil a pocítil, je vědomí, že existuji, že jsem nabral svět do nervových spleť, které tvoří smysly, a nic, nic nevytrve jedinečný, nenapodobitelný, i když třebaš bezcenný buněčný útvar. Neopakuji se. Já. I když zapadnu a zmizím, byl jsem a nikdy, co věčnost potrvá, nevyskytne se táž kombinace prostoru a času, která stvořila mne.

Parkety pod mou nohou se rozestoupily v úzkou škvíru a já nemohl odtrhnout oči od té malé jizvy a vnímal ji lačně, protože i to je součástí mého života, a tudíž patří do mého světa.

Když jsem vstal, musel jsem se zachytit židle. Doktor mi starostlivě přispěl na pomoc.

"Vadí vám, že jsem vám to řekl?"

"Ne, ne."

Byl jsem jen vyčerpán tou úvahou. Podařilo se mu ukázat mi pravdu. Použil hrozné zbraně. Ale jen s ní mě může zachránit. Protože kdybych šel k Albertovi nebo ke komukoliv jinému a vyprávěl mu tu příhodu a své pocity z ní vyplývající, nemohl bych dosáhnout toho závěru, který jsem já tak pocítil. Podivný doktor Ruth! Vděčím mu tedy za sebe – jaká je to neobvyklá vděčnost – nemohu ani děkovat. Ale najednou jsem pocítil, že nejen v tomto bodě – v otázce potratů – vnesl mi do života světlo. Stavebnice životního názoru – její rozházené trosky – začaly se řadit jedna k druhé. Až budu stát příště před kterýmkoliv problémem, vzpomínka na dnešní den mě přiměje k tomu, abych se rozhodl také pod zorným úhlem svého podmíněného života, který mi daroval Ruth. Ne jako člověk, jehož Já je centrem a sluneční soustavou, ale jako Já – vetřelec, nahodilý návštěvník na této planetě.

Jen jsem mu tiskl ruku. Nemohl jsem to všechno vtěsnat do slov. Ale někdo jiný, přítomný ve mně a ukrytý pod nánošem desítek vlivů, řekl za mne podivně přiškrknutým hlasem:

"Nebudu už dělat potraty." A pak opakoval hloupým, vyprahlým hlasem: "Už nikdy, slibuji vám to!"

Scvřel mi rukama ramena. Usmál se na mne jedním z teplých a záhadných úsměvů, kterých dostáváme za života jen málo.

"Děkuji vám, Jene, velmi si vás proto vážím. Přijďte ke mně někdy, až se vám bude chtít!"

"Když dovolíte –"

Opojení roztálo do konvence.

"Já děkuji. Jsem vám, pane doktore, velmi vděčný." Strisk rukou téměř bolet.

Obdělník dveří mi ustoupil a pustil mě na chodbu. Musím se projít. Je mi horko, až se zalýkám.

8

Chodil jsem na vyšehradských hradbách skoro celé dopoledne. U Alberta jsem zazvonil těsně před polednem. Jeho matka mi otevřela celá nesvá. V předstíni se mě ptala, kde jsme byli, a stěžovala si tichým, nařikavým šepotem, že jí udělal ostudu, že se bojí, aby se nedověděl její manžel, že Albert ležel na schodech až do rána. Že teď dopoledne, když za ním šla, nechtěl vůbec mluvit, že je mu asi špatně.

Zaklepal jsem.

"Jo," křikl z postele.

Ležel ještě. Vyskočil a natáhl si přes pyžama kalhoty. "Mami, mohla bys nám udělat trochu kávy?" zavolał do chodby.

Prohlížel jsem si ho. Pěkně se zřídil. Přepadlý, víčka naběhlá. Odkopl z cesty kbelík, který měl u postele. Asi do něho zvracel. Nalil té kořalky do sebe trochu moc.

Teď byl docela strážlivý.

Houpe se mu asi žaludek, myslím jsem si. A napadlo mi, co asi bude říkat, až mu oznámím, že nepůjdu ke Stance a přestanu s ním pracovat.

Tam na hradbách, dopoledne, jsem si ujasnil, že Stance nepomohu. Nesmím. Nejen proto, že jsem přísahal. Už jsem nemohl, byl konec. Ruthovo sdělení mi ochromilo ruce. Nepůjdu tam ani. Ať jde Albert sám. Nebo tam dojde s ním a nějak to Stance vysvětlím.

To, co jsem se od doktora dověděl, neprozradím. Je to jen moje věc.

Albert seděl skleslý a se svěcnou hlavou. Nemluvil, myslil na kdovico. Čeka! jsem, že mě zahne otázkami, co bylo ráno. Nejdřív si na to ani nevzpomněl. Jeho maminka potichu přinesla šálky s kávou. Měřila si syna starostlivými očima, ale odešla beze slova.

"Ty sis včera dal, ty chlače," konstatoval jsem, když jsem ho viděl bez nálady, apatického. Jako by to nebyl on.

Podíval se na mne zakalenými očima a neradostně se usmál. Pak mi vyčetl z pohledu nechuf a údiv a dlouze se na židli protáhl. Vyskočil.

"Promiň," řekl. "Musím si strčit hlavu pod vodovod, strašně jsem se zřídil."

Zmizel na dvě minuty a já měl nepříjemný pocit z jeho příliš lesklých zorniček a podivně přepadlé tváře. Přemohl se. Vrátil se osvěžen, opláchl si obličej a přinutil se myslet. Zdálo se mi, že už je docela v pořádku, když si nakonec ke mně přitáhl židli. Ještě jednou se zvedl. Šel ke skříně, kde měl knihy, a zalovil v nejdolejší přihrádce. Vytáhl láhev whisky a nalil si do skleničky. Ani mi nenabídl. Napil se a zas ji uložil. Pak se mě teprve zeptal.

Měl jsem připraveno vylíčení fingované domluvy o nátlaku, který na mne doktor Ruth měl učinit. Neznělo mi to samotnému přesvědčivě. Zamrzelo mě, že se ztotožňuji

Pokr. na straně 9

Pokr. na straně 9